

SFAH

Generalforsamling

Selskabet til Forskning i Arbejderbevægelsens Historie afholdt generalforsamling den 16. marts 2005 på Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv, Nørrebrogade 66 D, København.

1. Valg af dirigent og referent

Lars K. Christensen blev valgt som dirigent og Anette Eklund Hansen som referent. Dirigenten konstaterede, at generalforsamlingen var indkaldt rettidigt.

2. Bestyrelsens beretning

Formanden, Karen Steller Bjerregaard, aflagde beretning. Det forløbne år har været præget af megen aktivitet men også af den trange økonomiske situation, som selskabet befinder sig i. Der er blevet afholdt syv bestyrelsesmøder, som heldigvis stadig har kunnet holdes på ABA. Derudover har der været mange møder i ad hoc-udvalg, og mailen er blevet brugt flittigt.

Det gav store problemer, da regeringen lod "portobomben" springe. Arbejderhistories redaktion blev inddraget i løsningen af de efterfølgende økonomiske problemer.

Da SFAH's sekretær holdt op midt på året, besluttede bestyrelsen for at spare penge selv at stå for sekretariatet, men dette var ikke holdbart. Derfor blev Søren Rasmussen ansat som sekretær 10 timer om måneden, og dette fungerer nu fint.

SFAH er fortsat medlem af ASRA (Arbejderhistorisk Støttekreds i Ringkøbing Amt), Dansk Historisk Fællesforening og ITH (Internationale Tagung der HistorikerInnen der Arbeiter- und anderer sozialer Bewegungen), men det sidste medlemskab opsi-

ges formodentlig på grund af besparelser. Selskabet er som noget nyt kommet med på Historie-Nu's hjemmeside.

Medlemsudviklingen har i 2004 været svagt vigende, så bestyrelsen vil i den kommende tid igangsætte agitation for at få flere medlemmer.

Møder: På det årlige sommermøde var emnet den nordiske arbejderbevægelseskonference, der blev afholdt i Sverige i 2004. Emnet for konferencen var *Folkliga rörelser i Norden*. De to danske deltagere Flemming Mikkelsen og René Karpantschof fortalte om konferencen. Næste konference holdes i Danmark i 2008. Også i 2004 er der blevet arrangeret møder og foredrag for medlemmerne. Der blev lavet rundvisninger på Arbejdermuseet, bl.a. med introduktion til Herluf Bidstrup-udstillingen. Michael Baggesen holdt foredrag om den socialdemokratiske velfærdspolitik og Niels Arne Sørensen om kold krig på hjemmefronten. Arbejderhistorieprisen blev ikke uddelt i 2004 på grund af for få indleverede afhandlinger. Der vil fremover blive annonceret mere for både møder og Arbejderhistorieprisen.

Udgivelser: Arbejderhistorie er som sædvanlig udkommet med 4 numre, dog således at nr. 2 og 3 udkom som et dobbeltnummer. Dette skyldes de forøgede porto-udgifter, der er et resultat af regeringens besparelser på portostøtten. Bestyrelsen besluttede at opretholde sideantallet, men at spare på portoen ved at udsende det ene nummer som dobbeltnummer.

Den nye *Arbejderbevægelsens historie* er kommet langt i manuskriptet, og bestyrelsen er i gang

med at søge penge. Derudover er der planlagt flere publikationer til udgivelse: En antologi om Arbejderbevægelsen og EU, en ph.d.-afhandling om ligestilling efter 2. verdenskrig, og flere er på bedding. Hjemmesiden er som vanligt brugt til at formidle nyheder om SFAH.

Derefter blev beretningen sat til diskussion.

Der var flere opklarende spørgsmål til beretningen, bl.a. om grunden til at så få fagforeninger er medlemmer. SFAH mærker også sammenlægningen af fagforbund, der reducerer antallet af fagforeninger og dermed medlemmer af Selskabet, men der vil blive sat ind med målrettet agitation overfor fagbevægelsen og studerende med fordelagtige tilbud, bl.a. et julegavetilbud. Etableringen af en mailingliste er en anden måde at komme ud til medlemmerne med tilbud. Efter opfordring besvarede Lars K. Christensen et spørgsmål om den næste nordiske konference om arbejderbevægelsens historie. Konferencen holdes i 2008 og skal handle om industrikultur som en opfølgning på det danske Industrikulturråd i 2007. Konferencen arrangeres af SFAH i samarbejde med Arbejdermuseet og ABA. Da SFAH ikke har ressourcer til at påtage sig sekretariatsfunktionen, vil det være Arbejdermuseet og ABA, der kommer til at stå for denne. Lars K. Christensen blev opfordret til at indtræde i et kommende konferenceudvalg som repræsentant for SFAH.

Beretningen blev herefter godkendt.

3. Fremlæggelse og godkendelse af årsregnskab

Regnskabet blev fremlagt af kasserer Tommy Balle. Der var in-

gen anmærkninger fra revisionen. Årsregnskabet kom ud med et mindre underskud på 10.000 kr. Det er problematisk, fordi beløbet reducerer egenkapitalen. Underskuddet skyldes dels et mindre fald i medlemskontingenter, dels en portostigning fra 17.000 kr. til 30.000 kr. samt øgede udgifter til rejser og møder. At underskuddet ikke blev større skyldes, at LO's uddannelsesafdeling igen i 2004 købte temanummeret til sine undervisere. Derudover fik SFAH et lille tilskud fra Kulturministeriet til dækning af den stærk forøgede udgift til porto. Selskabet har sparet så meget på udgifterne, som det er muligt, så den eneste vej frem er at få et større medlemstal. Bestyrelsen fastholdt størrelsen på kontingentet for 2005, men bad om bemyndigelse til at sætte kontingentet op i 2006. Herefter blev regnskabet sat til diskussion. Der var enighed om, at medlemstallet må øges. Det blev foreslået at søge fonde samt at udsende agitation med gymnasielærernes blad og andre tidsskrifter. Regnskabet blev godkendt.

4. Indkomne forslag

Der var et forslag om vedtægtsændring fra bestyrelsen. Forslaget lød: Selskabets vedtægter § 8 ændres til: "Selskabet ledes af en bestyrelse på mindst 9 medlemmer, valgt..." Forslaget blev vedtaget.

5. Valg

5a. Valg af fire bestyrelsesmedlemmer. På valg var Tommy Balle, Thomas Wegener Friis, Johan Bressendorff og Maria Dohlmann. Alle ønskede at opstille. Derudover blev Morten Møller foreslået. Alle fem blev valgt.

5b. Valg af to revisorer og en revisorsuppleant. På valg var revisor Karen Petersen og revisorsuppleant Niels Finn Christiansen. Revisor Vagn-Oluf Nielsen ønskede at trække sig. Der var forslag om Henning Grelle og Lars K. Christensen som revisorer. Begge blev valgt, og Niels Finn Christiansen blev genvalgt.

Anette Eklund Hansen

Udstillinger

Børnearbejde på Arbejdermuseet

Arbejdermuseet viser fra den 7. oktober og frem til 5. juni 2006 en udstilling om børnearbejde i 1900-tallet. Helt frem til 1950'erne spillede børns arbejde og indtjening en vigtig rolle i mange arbejderfamiliers økonomi. Både på landet og i byerne var det almindeligt, at børnene hjalp til efter evne, og mange kom tidligt ud at tjene. Den første danske beskyttelseslovgivning for børn blev indført i 1873, men loven gjaldt kun "fabriksbørnene".

Forældrene, børnene og deres arbejdsgivere havde hver deres interesse i, at børnene arbejdede. Børnenes arbejde gik i mange tilfælde ud over skolegangen, hvad især lærerne var utilfredse med. Igennem 1900-tallet var der nærmest tale om en kamp om børnenes tid, men efterhånden lykkedes det at gøre skolegangen længere, og i 1958 blev der endelig vedtaget en skolelov, som sikrede alle børn i Danmark syv års skolegang.

Med de gode økonomiske tider efter 1960 fik de fleste familier en bedre levestandard. Sammen med velfærdsstatens etable-

ring fjernede det familiernes behov for børnenes indtægter. Børnearbejdet forsvandt dog ikke. Også i 1960'erne havde de fleste børn i Danmark lønarbejde i fritiden. Indtægten tjente dog i højere grad som lommepenge.

Endnu i dag findes der visse arbejdsområder, som er forblevet børnearbejde; enten fordi voksne ikke vil påtage sig dette arbejde, eller fordi arbejdsgiveren ikke vil betale en voksens løn. En vigtig årsag er også, at børn gerne vil tjene deres egne penge. Det giver selvbevidsthed, erfaringer og en vis økonomisk frihed. Samtidig fungerer børnenes arbejde som opdragelse til voksenlivet. Der har således været børnearbejde i hele 1900-tallet, men årsagerne og behovene har ændret sig markant. I dag skal man til ulandene for at se blege fabriksbørn og skævryggede landarbejderbørn.

Museets skoletjeneste har udarbejdet undervisningsmateriale for elever i folkeskole og gymnasium, og der er i anledning af udstillingen udgivet en bog om børnearbejde i Danmark og ulandene.

Yderligere oplysninger findes på museets hjemmeside:
www.arbejdermuseet.dk

Brændsel var især i efterkrigstiden en mangelvare. Ofte måtte man stå i kø for at få sin ration. Hvis forældrene ikke havde tid, var det børnenes opgave at hente koks (Foto: Arbejdermuseet/ABA)